

Iz Asyl Times-a br. 22 (1.12.1993.)

STA SADA?

Cudan je to narod Bosnjacki. Prkose i na koljenima. Taj prividni utisak nemoci cini od njih nestvarna bica. Bukvalno od nicega i bez oruzja odolili su velikoj agresiji. Ali, ne bi dovoljna samo jedna, jer potvrdilo se da zlo ne dolazi samo. Udarise uz milosevicevce i tudjmanovi bojovnici, ne bi li je raskomadali. Novokomponovanim drzavama u okruzenju bi trn u oku hiljadugodisnja Bosna, zemlja za koju znase mnogi, kroz milenije, vijekove, kroz historiju. To je zemlja ne samo najstarije drzavotvornosti, vec i najstarijih granica. Jer, nikada ni jedan njen komadic ne bi u njihovim kandzama. Jedino se sada oni mogu zapitati da li je sve njihovo uistinu njihovo. I zasto se recimo Herceg Novi bas tako zove?

Osnova sukoba na ovom tlu lezi u dva hegemonacionalizma, koji su indenticni po svojoj ideologiji, ali i po metodi rada naspram Bosne. Uostalom radi se o ljudima odgojenim i zadojenim boljsevizmom i staljinizmom, i koji mogu tim temeljima zahvaliti i sadasnjem uspjehu. Ta stvar je jasna i cista iako su brzo preokrenuli curak i sada su prvi na crkvenim prelima. Ovi vjernici, crvenog kova, vjeruju u boga, ali ne i u ljude, posebno ne u one koji misle svojom glavom. Te svoje, a i sve ostale koji nisu oni, tamane na sve strane. I Tudjman i Milosevic ne priznaju Bosni pravo na drzavu, samostalnost i vlastiti put. Njih dvojica, uz to, ne priznaju Bosnjake kao narod. Oni jednostavno svojataju da su muslimani Hrvati ili Srbi, ne bi li tako potpali pod njihovu cizmu.

Bosna klana, nedoklana, ali odoli njihovim carima fasisticke kuhinje. Ubijase u njoj ljude i u ljudima covjeka, rusise spomenike i dokaze bosnjackog vjekovnog kontinuiteta. Ubijase dzamije, a nedavno i Most. Ima li jos ista strasno, grozno, jadno i bijedno sto ova dvojica dusebriznika svog naroda ne ucinise u Bosni?

Sada je i svakom vrapcu na grani jasna njihova zamisao o unistenju Bosne i Bosnjaka. Ali, eto i jednom i drugom, odoljese "zlatni ljiljani". Herojstvom pokazase kako se brani sloboda, rodna gruda i svoj dom. I po kisi i po snijegu, i po suncu i po zezi, u svakom grmu, u svakom zbunu, na svakom koraku nikose ljiljani. I pored premoci u orudju i oruzju, agresor ne dodje do svog cilja. Njihove zamisli kovane u tajnovitim jazbinama sada izbijaju na povrsinu, na svjetlo istine. Sada, da li oni i njihove sluge znaju kako dalje? Mi znamo i umijemo. Da li oni mogu zivjeti, a kamoli uzivati vise u raskosi multi postojanosti Bosne? Vuk dlaku mijenja, a cud? Sta cemo sada Njofra i Slobo?

Vas urednik

SVJEDOCANSTVA

ASYL TIMES nastavlja sa autenticnim svjedocanstvima sto nam salju brojni azilanti koji su svoje utociste nasli u Svedskoj, a bili su svjedocima bezbrojnih zlocina

BILECA

I Bileca, kao i mnoga mjesta u BiH, bila je mjesto nevidjenih progona muslimanskog stanovnistva. U njoj je postojao i koncentracioni logor, koji je sluzio za mucenja i likvidaciju nesrpskog stanovnistva. Sigurno da ce se o onome sta se dogadjalo u Bileci, i sta su sve cetnici tamo radili govoriti i pisati jos dosta. Ali, ono sto je i karakteristika ovog rata, najvece zlocine i najgore torture radile su prve komsije, mjestani, kolege sa posla.

U ovom iskazu bice rijeci samo o jednom djelicu istine, i to o nekim dogadjanjima u periodu juni-oktobar 1992.godine, koji su se zbili u zatvoru za civilna lica, koji se nalazio u zgradi gdje su ranije bile smjestene prostorije zatvora stanice milicije. Prvo zatvaranje dogodilo se 10. juna, a naredno 23. juna 1992.godine. U ukupno osam prostorija, u koje se ubrajaju hodnici i dijelovi hodnika, bilo je smjesteno 84 zatvorenika i to uglavnom mjestana. Kroz ovaj pakao proslo je jos izvjestan broj lica (od 20. avgusta) koja su bila ranije pretucena u zatvoru kod OSUP-a, i nakon bolnice premjestena u ovaj zatvor. Svakodevne su bile torture i mucenja zatvorenika, ali za mnoge zlocinacke postupke prema njima, nismo znali zbog toga sto veliki broj njih radi prijetnji nije smio da prica. Ipak neka lica su stalno mucena i prebijana, a to su: Hasim Kreso, Mehmed Murguz, Amir Ovcina, Muharem Avdic, Ismet i Sabir Bajramovic, Salko i Arif Avdic, Camil Camo, a po sjecanju mogu navesti da su muceni i elektrosokovima: Ismet i Sabir Bajramovic, Mehmed i Smajo Murguz, Hasim Kreso, Salko i Zamir Avdic. Svako vece, kada bi se cetnici ponapijali odvodili su zatvorenike, tukli, mucili, i onako iznemogla onesvijescen tijela bacali bi jedno preko drugog u malu sobicu. Tako bi svijesti dolazilli ujutro skoro guseci se.

Prema kazivanju i prici koju smo culi jedne veceri, komandir Miroslav Duka, koji se nalazio na celu specijalne cete milicije, tzv, SAO Hercegovine, iz vatrenog oruzja ubio je Tajku Bajramovica i Mustafu Bajramovica (retardirana osoba). To se dogodilo izmedju 15. i 20. jula 1992.g. na selu Orahovice nakon pljacke i paljenja sela. Osim pomenute dvojice, u periodu torture ubijeni su: Edhem Babovic, Babovic (ime nije poznato), Aljosa Camo, Avdic (ime nije poznato), i Ferhat Avdic (ubijen u zatvoru krajem maja ili juna 1992.). U samom gradu Bileci ubijeno je jedno lice hrvatske nacionalnosti na Autobuskoj stanici, koje je bilo na proputovanju kroz Bilecu. Prepoznala ga je jedna zena (Srpkinja) da je Hrvat i zbog toga je hladnokrvno ubijen iz vatrenog oruzja.

Glavni krivci za stradanje muslimanskog naroda u Bileci su:

1. Milos Lero, dipl. ing. masinstva, poslanik u Skupstini BiH.
2. Milorad Vujovic, dipl. ing. masinstva, Predsjednik SO Bileca,
3. Djoko Kukic, dipl. pravnik, sekretar IO SO.
4. Goran Vujovic, dipl. pravnik, nacelnik OSUP-a.
5. Miroslav Duka, profesor fiz. vaspitanja, komandir stanice milicije.

A glavni batinasi, najcesci pored ostalih, koji su redovno ucestvovali u raznim mucenjima zatvorenika su: Nedjo Kuljic, Nedjo Delic, Milorad Ilic, Rade Nosovic, Dragisa Ivkovic, svi aktivni milicioneri i Radomir Denda, sluzbenik SO.

Pored mucenja i ubistava bio je i jedan pokusaj kolektivnog ugusenja zatvorenika koji se dogodio 5. ili 6. septembra 1992. bacanjem cetiri dimne bombe u zatvor. Radilo se o otrovu zagusljivcu. Ovom akcijom direktno je rukovodio komandir Miroslav Duka. A jos su se tu nalazili milicioneri: Milorad Ilic, Rade Nosovic, Radomir Denda, i drugi. Navedeni su vidjeni i prepoznati po glasovima.

Osim gore pomenutih cetnika i glavnih kolovodja zlocina i planiranog etnickog ciscenja Muslimana iz Bilece, vodece mjesto zasluzuje i Radovan Karadzic, koji je prisustvovao sastanku kada je dogovorena ova "operacija". Zvanicno je listu za hapsenje, progon, i likvidaciju Muslimana napravio Djoko Kukic. U ovim prljavim poslovima istakli su se jos: Nikola Segrt, Rade Stolica, i Ratko Lero.

Medju onima koji su prednjacili u paljenju i pljackanju kuca u Fatnici nalazili su se: Pero Sarenac, Rade Stolica, Slavko Radovanovic zvani Gazda, i Rade Nosovic.

Nakon intervencije Medjunarodnog Crvenog kriza zatvorenici su pusteni i to u dvije grupe. Prva grupa 5.10., a druga 18.12.1992. Ferhat Avdic - Beli umro je od zadobijenih batina i mucenja. Prema zvanicnoj izjavi umro je od srcanog udara. Ljudi su pusteni uz pratnju UNPROFOR-a i deportovani u Sutomore odnosno Plav. Gotovo svi prezivjeli zatvorenici iz ovog zatvora sa svojim porodicama preseljeni su sirom svijeta.

O onome kroz sta su sve prošli i dozivjeli harcegovacki Muslimani, Bileceni, i njihovoj golgoti sigurno ce biti jos dosta, dosta govora.

(Ime i prezime davaoca ovog autenticnog svjedocenja poznato je Redakciji ASYL TIMES-a)

Iz Svedske:

Jos jedan apel Sandzaklija

Predsjednistvu i Vladi R BiH

Bjezeci od fasistickog progona oko 3 000 Bosnjaka iz Sandzaka naslo je privremeno utociste u Svedskoj. U najvećem dijelu to su zene i djeca onih koji se bore u redovima Armije BiH za oslobodjenje svoje maticne domovine. Ovdje se nalazi jedan broj onih koji je zbog svog politickog angazovanja morao napustiti Sandzak kako bi sacuvao goli zivot. Sandzacki Bosnjaci

traže od svjetskih vlasti da im omoguće privremeni boravak, dok se ne steknu uslovi za povratak u matičnu domovinu BiH, ili dok se Sandzak ne pripoji BiH gdje je uvijek i pripadao. Mi smo uvijek bili jedno, pa to i hoćemo da ostanemo, i da se jedino tako tretiramo. Međutim švedske vlasti bez obzira na činjenice, vraćaju porodice sandžackih Bosnjaka direktno u ruke fašističkih krvnika.

Izbjeglice sandžackih Bosnjaka APELUJU na Vas da im pomognete kako bi bili spaseni i kako bi se tretirali i od vas priznali on sto oni u istinu i jesu. Mi se osjećamo jedino Bosnjacima. Najjednostavniji put našem spasenju je da budemo ravnopravno tretirani kao Bosnjaci i da nam se omogući nesmetano dobivanje pasosa RBiH. U nastojanju da pomogne svom narodu predstavnici Sandžackog saveza u Švedskoj stupili su u kontakte sa svim značajnijim institucijama u Švedskoj, i tražili razumijevanje za naše patnje. Od svih njih dobili smo isti odgovor, da ako bi imali pasose RBiH ne bi bili proganjani. Postoje se radi o jednom narodu koji je samo fizički razdvojen voljom istog dušmana, to Vas molimo da u ovim teškim danima, kada se vodi odlučna bitka za opstanak naše domovine i našeg naroda, učinite i ovaj napor. Da date potrebne instrukcije našoj Ambasadi u Stokholmu u vezi sa odobrenjem pasosa i za Sandžaklije, i tako ih spasite od progona i vraćanja pod nož našim Din Imanskom zakletom dušmaninu.

Sa srdačnim selamom Savez sandžaklija u Švedskoj,
Predsjednik Bahtović INJAJETOVIĆ

Pisma iz Engleske (3)

Iz Londona specijalno za "Asyl Times" - Idriz Saltagić

Moj ahab Peter

Lijepo je ovdje gdje sada živimo - parkovi, mnogo zelenila, na sve strane, rijeke, mir, ljudi koji hoće da pomognu...

- How are you? Kako si?

- I am fine, thank you. How are you? Kako si ti?

- Ja dobro. Sunce - kisa.

Tako ja i moj susjed "NEXT DOOR", mr Peter Grant. Svaki dan, u jutro, u mimohodu, kad se sretnemo.

- Opet u Bosni puca. Fight. Terrible!

- Ja, puca... Terrible.

- Ja watching TV...

Tako ja i moj susjed mr Peter Grant. Penzioner. Uvijek dobaci neku dosjetku i pita, hoće da nauči neku našu riječ. Prvo kako se kaže SUN, drugo kako se kaže RAIN... I tako, riječ po riječ ja SUN, on SUNCE, ja RAIN, on KISA... Pa onda - kako se kaže EXPENSIVE, ja EXPENSIVE, on SKUPO... I tako iz dana u dan - riječ po riječ, priča po priča, uz kahvu, bosansku i englesku...

Kada smo dosli ovdje, sa tegobom u srcu, uzburkani, nemirni i tuzni, ocajni i sami, nije bili ni sunca ni kise. Bila je samo BRIGA I STREPNJA. A onda u nas stan dosao je mr Peter Grant...

- Don't worry...

I onda je pocelo - kako se kaze kisa, kako se kaze sunce...

Kako se kaze FRIEND.

Svaki dan je dolazio Peter - sa vocem, povrcem... Onda je poceo da donosi i neke stvari - ormare, stolice, kosulje, majice trenerke... Jednoga dana, stigao je i kamion, pun stvari, za nas, bosanske prijatelje, izbjeglice, za nas koji smo pocinjali novi zivot, u drugoj zemlji, medju drugim ljudima...

Don't worry - be happy!

Mister Peter Grant nam prica o Engleskoj, o ljudima, o obicajima, o mjestima koja su lijepa, koja treba da posjetimo - o Kew Gardenu, o Richmond Parku, o Hide Parku, o Windzoru, o bazenima u Felthamu, o jeftinim nedjeljnim marketima...

- SKUPO - kaze Peter.

- No expensive. Nije skupo - kazem ja.

Prosle godine, u decembru, uz veliku cestitku, "HAPPY CHRISTMAS", dobili smo i poklone. I mi smo darivali naseg Petera, priredili smo i veceru, sve sama bosanska jela... Bio je zadovoljan, zapjevali smo, na bosanskom, na engleskom...

Priblizava se nas drugi "Christmas" u Engleskoj. Praznuje se vec na svakom koraku... Ukraseni izlozi, ulice, kupuju se pokloni, kucali su nam na vrata djeca sa maskarama, uzivali smo u vatrometu... Pokupili smo, sa Peterom, neke stare stvari i zapalili. Takav je obicaj - gorjele su vatre umnogim bastama, pucketalo je na sve strane...

petak je, predvece...

- HAVE YOU A NICE WEEKEND - kaze mi Peter.

- YOU, TOO - kazem ja.

- SUTRA - SUNCE - kaze Peter.

- THE NEXT DAY - SUN - kazem ja.

I tako, mi rijec po rijec, govor po govor, bosanski i engleski, moj ahbab Peter i ja. Vidim ljepse je i njemu, draze je i njemu, draze je i meni... A onda, pomislom, gdje su sada znanci, prijatelji i ahbabi iz Bosne, Banjaluke; sta sanja Rada, proseta li pokraj Vrbasa Kasim, s kim ode na Trznicu, u Budzak, Nikica, da li jos trguje Ivo, kakve pjesme pise Miljenko, gdje li je Isko, sta je sa Esadam...

- DON'T WORRY - kaze mi sinoc moj ahbab Peter.

- I am fine - kazem ja.

- You are my friend - kaze Peter.

- Yes, ti moj ahbab - kazem ja.

- No prijatelj - ahbab?

- IT'S SAME - kazem ja.

Peter se smijao dugo, dugo. I ja sam počeo da se smijem, prošla je jedna duga engleska godina.

- DON'T WORRY, BE HAPPY - kaže mi moj ahab Peter.

Bolje i spavam i ljepše sanjam. Sutra ću Petera naučiti neke nove riječi. Bice mu drago, znam.

NASI DOPISNICI JAVLJAJU...VIJESTI...

TRELEBORG

* Uprava kampa za prognanike dala je na raspolaganje stanarima jednu ovčju prostoriju, koja je preuređena i prilagodjena za kafeteriju. Tako se sada u dokolici mogu ovdje provesti prijatni tranuci uz razgovor, ali popiti i topli napitci i prezalogajiti neki sendvic. Ovaj potez je sa odobravanjem prihvacen od stanara.

* U tijeku je i tecaj svedskog jezika za koji je vladalo veliko interesovanje polaznika. Na zalost nisu svi mogli biti uvrsteni u prvu grupu, ali zato se sa nestrpljenjem ocekuje pocetak narednog tecaja.

* Nedavno je održano zajednicko druženje kampa sa gradjanima Treleborga. Uz prigodan program: recital, pjesmu i ples pokazalo se da nismo zapostavljeni od strane Svedjana kao i da prognanici nisu na margini zivota. Uspostavljeni su novi kontakti, izgradjeni novi mostovi, stvorena nova prijateljstva.

* Redakciji lista kojeg uredjuju prognanici, Treleborg News, upucen je poziv da posjete lokalne dnevne novine. Ovaj poziv je sa zadovoljstvom primljen i realizovan, a bio je i od velike koristi. Atmosfera u kojoj se odvijao ovaj posjet bila je nadasve prijateljska i veoma prijatna...

K.M.

GIMO

Crvenkapa iz Bosne

U gradicu Gimo na sjeveru Svedske, bosanska kulturna grupa 20. novembra u Folkets Husu priredila je dvije predstave "Crvenkapa" namjenjene malisanima i njihovim roditeljima. Nasi prognanici uspješno su organizirali i pripremili ovaj projekat dokazujući na ovakav način naš kulturni i civilizacijski nivo. Ovu glumacku družinu sačinjavali su: Alma, Haris, Adela, Jasmina, Dajana, Irma i Julija, sufler: Arijana Huseinovic, scenografija: Bajram Fejzovic, koreografija: Vernesa Djelic, ton - svjetlo: Edvin i Arijana, prvodilac Dario Aganovic, izrada kulisa: Bajram Fejzovic i Hasan Dzonlagic, a rezija, scenario i muzika Zlatan Bukic. Kompletan glumacki ansabl po uzoru na profesionalne norme predstavio se kako bosanskoj, tako i domacoj svedskoj publici. Bio je ovo pokusaj afirmacije naše kulture i djece iz R BiH,

koja su na trenutak zaboravila uzase koje su dozivjeli u domovini. Kroz igru i pjesmu pokušali su se ponovo vratiti u sretno djetinstvo.

PORUKE * TRAZI SE *** PORUKE**

Muharem - Haro Jaganjac iz Bilece, trazi Nusreta Musovica iz Bilece, koji je prije rata zivio i radio u Derventi, da mu se javi na adresu: Jaganjac Muharem, Dansk Rode Kors, Asylcenter Fasanvej, Tesdorfsvej 25, 2.000 KPH - F, Danmark, telefon: 009 45/ 38- 33 82 39.

Trazi se Blazevic Husein - Sead (rođ. 1971.god) iz Kozarca, nakon pada Kozarca gubi mu se svaki trag. Svi oni koji nešto znaju o Huseinovoju sudbini neka jave na adresu Asyl Times-a.(mk).

Muharem Barucija - Cadjo, moli sve one koji mogu da mu pomognu da sazna adresu sestre i zeta, Djulsume i Ise Mostarca, za koje pretpostavlja da su dosli u dansku juna '93.god. Javiti na adresu: Muharam Barucija, Silvergården, BOX 4.094, 26 104 Landskrona, Sverige.

Veze preko Asyl Times-a

Zahvaljujuci Nijazu Avdagicu, radio amateru, od ovog broja posredstvom Asyl Times-a moci cete slati svoje poruke vasim najblizim u one dijelove slobodne teritorije Bosne i Hercegovine sa kojima ne postoji telefonska veza. Dovoljno je da kratku poruku (ime, prezime, adresa i broj telefona u Bosni) napisete u pismu i posaljete na adresu Asyl Times-a. Ona ce biti posredstvom Nijaza prosljedjena onome kome je i namjenjena. Tako dajemo konkretan doprinos na uspostavljanju pokidanih veza. Naravno, ova kao i sve ostale poruke (TRAZI SE) su bez ikakve materijalne nadoknade. Jedini limitirajuci faktor ja za sada ograniceno vrijeme predvidjeno za slanje poruka, koje je jedanput nedjeljno i to cetiri sata.

Sve odgovore cemo objavljivati u Asyl Times-u. (Za sada zbog raznih poteskoca, materijalne i tehnicke prirode, nismo u mogucnosti obavjestiti vas pismom ili telefonom).

Posredstvom radio-amatera (Nijaz Avdagic), javila se Nura Brkic iz Kladjna sa porukom da su svi zivi i zdravi. Poruku je trazio Mirsad Hodzic iz Smedstorpa.

Boze, cuvaj nam Bosnu i Bosance

Zivjeci duze od godinu dana po raznim kampovima, upoznala sam puno svijeta iz raznih krajeva nase drage Bosne, puno mladica sposobnih za borbu, puno onih koji su veliki junaci ali samo na jeziku, i to me tjera na razmisljanja, to me tjera da moram uporedjivati ljude, njihova shvatanja o zbivanjima u nasoj zemlji. Naslusala sam se dosta onih koji kuju planove za povratak, ali kad sve prodje, kad bude bezbjedno. Sve to bez imalo stida, bez

imalo grize savjesti sto su pobjegli, a ostavili svoje drugove da se bore i ginu, a oni odavde uz flasu piva, prate vijesti i daju svoje komentare kako bi oni to najlakse i najbrze rijesili da su tamo, kakve li ironije! Sve to mi ne da mira i cesto mi vraca sjecanje na one koje poznajem, a koji su ostali da se casno bore za nasu Bosnu.

Mnogi od vas citali ste o Travniku, mnogi od vas koliko-toliko znate o istoriji toga grada, ali da li ste upoznali njegove ljude? Da li poznajete, njihov mentalitet, njihov ponos kojeg nose u sebi zato sto su rodjeni u tom gradu, sto su dio njega? Da li ste upoznali ogromnu ljubav prema kasabi? Ja jesam i sretna sam zbog toga.

Cesto mi misli odlutaju tamo, u masti vidim drago mi bice, nasmijano, uvijek spremno za salu, novi vic, pjesmu. Grudi mu je krasio privjesak, simbol mira, u rukama gitara i sjetna pjesma. Volio je Davida Coverdala, cija je pjesma "The soldier of fortune" postala njegova himna, kako je on to cesto u pismu znao da kaze i ispisuje stihove.

Cesto mi je pisao o planinarenju opisujuci svaku stazu, sumu, snijeznu prtinu, plast sijena kojeg je copnuo pokoji srndac u prolazu, i sve to sa takvom ljubavlju, sa takvim zarom, svojstvenim samo ljudima koji u sebi nose ogromnu ljubav. Cak mi je svoj voljeni Travnik nacrtao na koverti od pisma kojeg vam prilazem uz ovaj tekst. Svatila sam koliko voli svoju Bosnu narocito onda kada je poceo ovaj pakao, kada sam ga molila da bjezi. Znete sta mi je odgovorio, pretpostavljate:" NE! Upravo oblacim uniformu, valja se jednoga dana vratiti u Bosnu, u moj voljeni Travnik. Pa kako bih drugovima pogledao u oci. Ne bih imao obraza uzivati u onome za sta su oni ginuli. NE! Pricacu ti jednoga dana kako je bilo. Ako prazivim. A sad pozeli sreću meni i mom Travniku, da ga moji drugovi i ja sacuvamo od dusmana."

I tako prolaze dani, mjeseci, prodje i jedna cijela godina. Sa zebnjom pratim zbivanja i potajno se nadam da cu jednoga dana opet cuti pjesmu sa njegovih usana. Da ce pusku opet zamijeniti gitara. Takvi ljudi kao sto je Amer Music-Cupo vrijedni su pomena a tek mu je 24. godina. Boze, cuvaj njega, Kenana Dzidica-Kenu i sve ostale koji se bore sirom nase napacene ali neunistive Bosne!

E. Maglajlic

Dzematlije za Bosnu

Islamski Centar u Malmeu redovno se ukljucuje u sve humanitarne akcije pomoci napacenom narodu Bosne i Hercegovine. Tako je nedavno znacajna kolicina odjevnih predmeta koju su prikupile dzematlije (raznih nacionalnosti), prosljedjena u ugrozena podrucja Hrvatske, gdje su smjesteni prognanici iz Bosne. Za grupu Bosnjaka, koja radi pri razlicitim djelatnostima u IC, bilo je zadovoljstvo da pomognu pri utovaru, sto je i ucinjeno u rekordnom vremenu. Ovu akciju inicirala je humanitarna organizacija, predvodjena Mirsodom Mirazovic.